

Urbana poljoprivreda u gradovima: Vancouver i Pariz

 dobarzivot.net/urbana-poljoprivreda-u-gradovima-vancouver-i-pariz/

Široko definirana urbana poljoprivreda odnosi se na uzgoj voća, povrća, gljiva, začinskog i ljekovitog bilja, životinja, mesa, jaja, mlijeka i drugih osnovnih poljoprivrednih proizvoda u gradovima bilo za vlastitu upotrebu, prodaju, donaciju ili za edukacijske potrebe. Danas, s početkom COVID-19 pandemije koja je pokazala kako su krhki globalni lanci opskrbe i koliko je važno podići prehrambenu samodostatnost, urbana se poljoprivreda razvija u mnogim gradovima u svijetu.

Urbani vrtovi u SAD-u u vrijeme svjetskih ratova proizvodili 40% svježeg povrća

U stoljećima industrijalizacije i masovnog naseljavanja u gradove, ograničena je mogućnost poljoprivrednih aktivnosti. Prvi veliki pokret vrtova u gradovima bili su tzv. *victory* vrtovi na području SAD-a za vrijeme dvaju svjetskih ratova. Američka je vlada osmislila program gradskih vrtova koji su pomogli prehraniti i održati zdravom naciju u vrijeme kad je postalo izazovno organizirati poljoprivrednu i prehrambenu industriju, logistiku i distribuciju.

U Victory Garden programu iz 1942. godine navodi se kao prvi cilj „povećati proizvodnju svježeg voća i povrća u kućanstvima, školama i u zajedničkim gradskim vrtovima kako bismo postali snažnija i zdravija nacija“. U programu se poticalo se građane da od viškova pripremaju zimnicu, da uštedeno ulože u kupnju druge hrane koja im je potrebna, a posebno je istaknuto da će vrtlarenje održati i unaprijediti moral i spiritualno dobrostanje pojedinaca, obitelji i nacije: „Uljepšavanje doma i zajednice vrtlarenjem pruža zdravu fizičku aktivnost, rekreaciju, pomaže otpuštanju ratnog stresa i napetosti.“ Vlada je u kampanju uključila poznate likove – uključivši Mickey Mousa, Batmana, Supermana, potpredsjednika Henry Wallacea i prvu damu Eleanor Roosevelt koji su pozivali građane da se uključe.

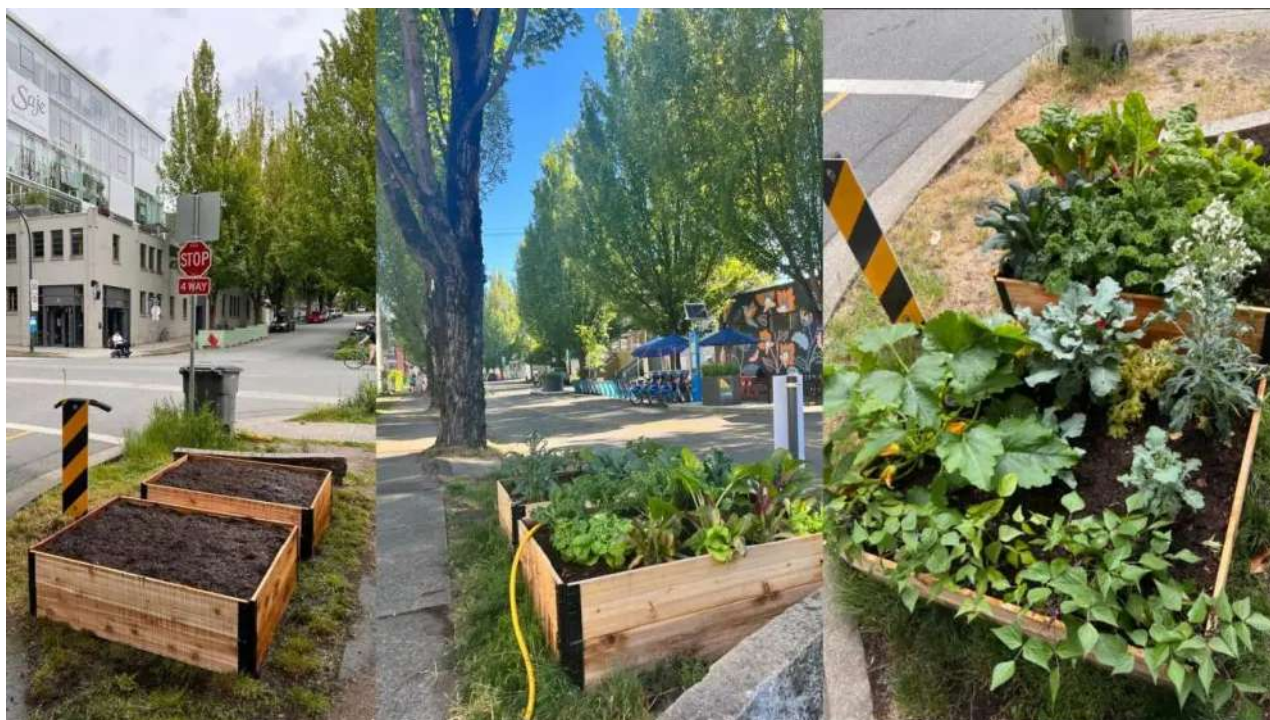

Plakat kampanje za Victory vrtove u SAD-u tijekom 2. svjetskog rata: "Uzgajaj vitamine pred vratima svoje kuhinje"

Tako se u vrijeme 1. i 2. svjetskog rata u američkim gradovima radili voće i povrće u dvorištima kuća, na krovovima zgrada, na javnom zemljištu, na napuštenim parcelama, na balkonima. Victory vrtovi bili su uspješni: 1944. godine bilo je u program uključeno 18,5 milijuna obitelji, a proizvodili su 40% potrebnog svježeg povrća. Procjenjuje se da su godišnje uzgojili između 8 i 10 milijuna tona hrane. Mnogi prethodno nisu imali nikakvog vrtlarskog iskustva, pa je ovo bio i veliki edukacijski panel iz vrtlarstva, držane su radionice o konzerviranju hrane, a proširile su se i neke nove povrtno kulture poput blitve i korabice. U toj velikoj zajednici izmjenjivali su se recepti, vrtni savjeti i ratne vijesti.

Vancouver: Uzgoj voća i povrća za susjedstvo u zajedničkim vrtovima i na urbanim farmama

Victory Garden ime je koje danas nosi jedna od 16 urbanih farmi u gradskoj jezgri Vancouvera koje proizvode hranu za svoja susjedstva. Održivi sustav prehrane osnova je zdravog grada, zaključili su u tom kanadskom gradu s 700.000 stanovnika još 2006. godine kada su postavili osnove svoje prehrambene politike u dokumentu Vancouver Food Charter, a 2013. su donijeli i službenu gradsku strategiju prehrane koja ima za cilj poboljšati pristup zdravoj, pristupačnoj i kulturno raznolikoj hrani. To je bila kruna desetogodišnje gradske politike, planiranja i rada u zajednici kako bi se stvorio zdraviji, pravedniji i održiviji sustav prehrane. Vancouver je jedan od prvih gradova Kanade koji su su donijela podzakonske akte za dopuštenje i ozakonjenje urbane poljoprivrede.

Vrt u dvije uzdignute gredice na raskrižju ulica u Vancouveru / Izvor:

<https://www.communitygardenbuilders.com/>

Grad danas obiluje pčelinjacima, zajedničkim vrtovima i gradskim farmama, na 10 tržnica se prodaju u gradu uzgojeni, lokalni ili bolje rečeno kvartovski proizvodi. Građani se potiču da u dvorištima i oko svojih zgrada umjesto trave posiju mrkvu, ciklu, blitvu, salatu i drže koke nesilice... Visoke gredice postavljaju se i na raskrižjima gradskih prometnica, a grad je uzgoju voća i povrća namijenio dio gradskih zelenih površina. U gradskim parkovima i u školskim dvorištima sada je više od 100 zajedničkih vrtova i voćnjaka. Zajednički gradski vrt ima i gradska vijećnica, a povrće se uzgaja i na krovnom vrtu lokalnog sveučilišta. Neki su vrtovi privremeni, boksovi sa zemljom podižu se na parcelama u središtu grada na kojima se planira gradnja poslovnih zgrada ili naselja. Grad daje popust na komunalne naknade developerima koji prenamjene parcelu za urbani vrt. Vrtlari se nekoliko godina, a kad krene gradnja vrt seli na neku drugu lokaciju.

Zajednički vrt s visokim gredicama u Vancouveru, Davies Street / Izvor:
<https://www.communitygardenbuilders.com/>

Zajedničkim vrtovima na gradskom zemljištu i u parkovima upravljaju neprofitne udruge građana koje sklapaju ugovor s gradskom upravom ili upravom parka. Zajedničkih vrtova ima i na privatnim parcelama. Tu su i brojne gradske farme. Zanimljiv je poslovni model farme City Beet gdje dva farmera uzgajaju povrće na okućnicama u susjedstvu. Vlasnici okućnica zauzvrat dobivaju košare svježeg povrća, a ostatak proizvodnje distribuiraju siromašnim obiteljima u istom susjedstvu kroz razne programe donacija.

Prazna parcela, prije vrta / Izvor: <https://www.communitygardenbuilders.com/>

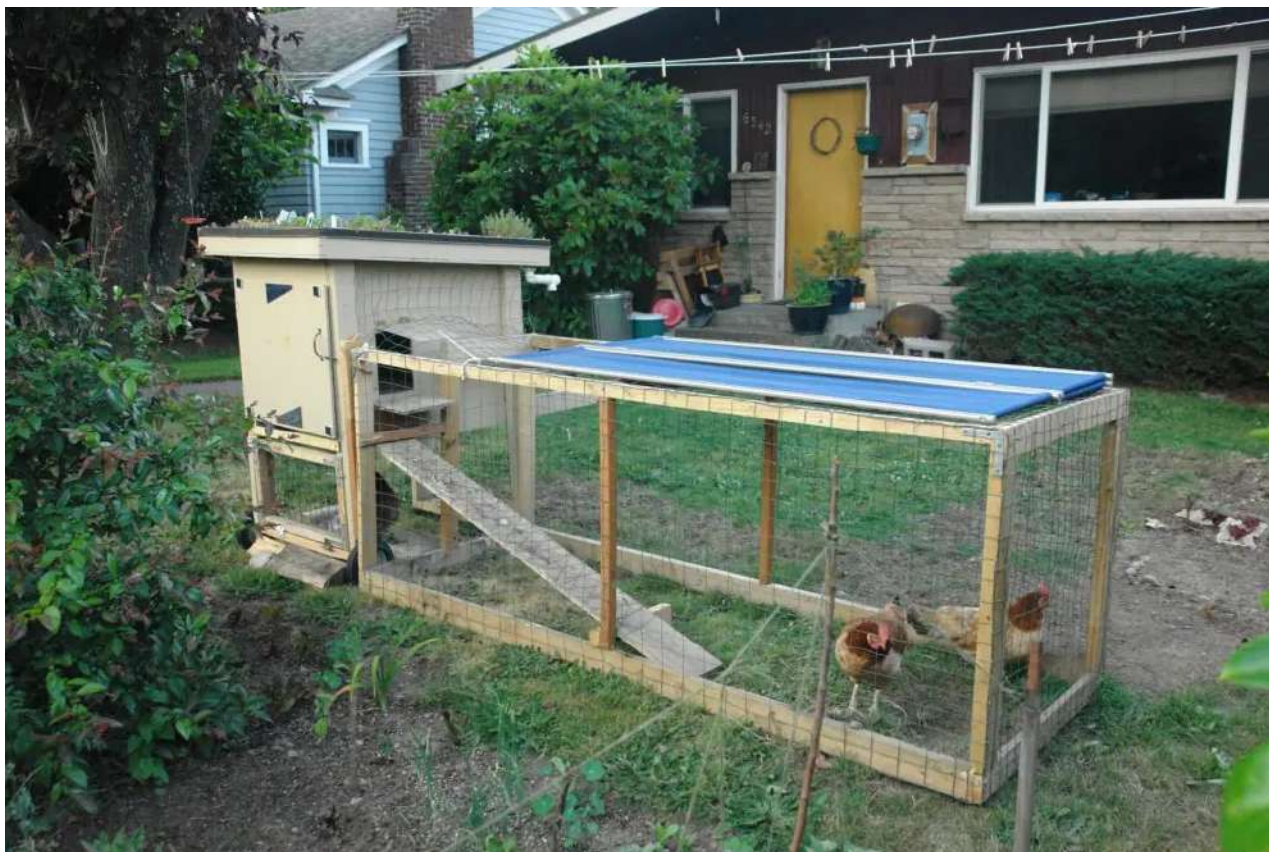
Privremeni vrt Hastings, Vancouver sa visokim gredicama / Izvor: <https://www.communitygardenbuilders.com/>

Privremeni vrt Hastings u funkciji / Izvor: <https://www.communitygardenbuilders.com/>

Dobrobiti urbane poljoprivrede za Vancouver su višestruke – osim održivog uzgoja hrane, ovo je i antistres terapija za građane, način kvartovskog druženja, zdrava tjelovježba za starije i odgojna jer djeca nauče da hrana ne nastaje u supermarketima. Taj je kanadski lučki grad dobio 2016 godine priznanje Milanskog pakta urbane prehrane za upravljanje.

Prehrambena strategija grada ima za cilj povećati dostupnost hrane svojim stanovnicima u vrijeme kada je sve skuplja. Osim mogućnosti da uzgajaju svoju hranu na zajedničkim vrtovima, građanima je dostupna i lokalno uzgojena hrana s urbanih farmi koje su u gradu, grad potiče i uličnu prodaju na štandovima i kolicima. Kratki lanci opskrbe znače da hrana manje putuje i minimalizira se štetni utjecaj na okoliš. Dva puta tjedno odvozi se otpad i skupljaju se otpadci hrane kao i organski otpad u zelenim kantama. Kreiraju se nova gradska zelena radna mjesta vezana uz uzgoj hrane, preradi, skladištenju i distribuciji. Vancouverski čokalni prehrambeni sustavi obuhvaćaju cijeli ciklus hrane od uzgoja i sakupljanja do dijeljenja znanja, prerade, kupnje, prehrane i kompostiranja.

Kokošinjac sa zelenim krovom na gradskoj okućnici / Izvor: [Wikimedia, Josh Larios](#)

Pariz: 100 gradskih farmi u projektu Les Pariculteurs

Kroz projekt Les Pariculteurs Pariz potiče svoje građane, ustanove i tvrtke da se bave urbanom poljoprivredom i da tako ozelenjavaju svoje terase, krovove i fasade, a uz to i trećinu novih gradskih zelenih površina namjenjuju urbanoj proizvodnji hrane. Projekt je to s mnogo benefita: povećava se otpornost grada na nesigurnost opskrbe hranom odnosno povećava se prehrambena samodostatnost grada, skraćuju se opskrbeni lanci, stvaraju se nova radna mjesta u gradu, iskorištava se gradski organski otpad i vode od kiša. Tu je i pozitivan utjecaj na zdravlje građana povećanjem javne svijesti o održivoj i zdravoj hrani. Zelenilo na zgradama doprinosi čistijem zraku i boljim termalnim uvjetima za boravak u zgradi. Urbanom poljoprivredom povećavaju se zeleni otoci u gradu koji smanjuju utjecaj globalnog zatopljenja, uljepšava se izgled grada, njeguje bioraznolikost...

Urbana poljoprivreda u Parizu uključuje uzgoj na klasičnim gredicama na tlu, hidroponski uzgoj bez zemlje, uzgoj u podzemnim i zatvorenim prostorima (klasični uzgoj gljiva i cikorije te mikrozelenila pod LED rasvjetom), akvaponski uzgoj (bez zemlje, uz korištenje hranjiva u otpadnim vodama iz sustava uzgoja riba), aeroponski uzgoj (bez zemlje, korijen visi u zraku i hrani se hranjivom maglicom) te na visokim gredicama u zemlji. Korištenje pesticida nije dozvoljeno.

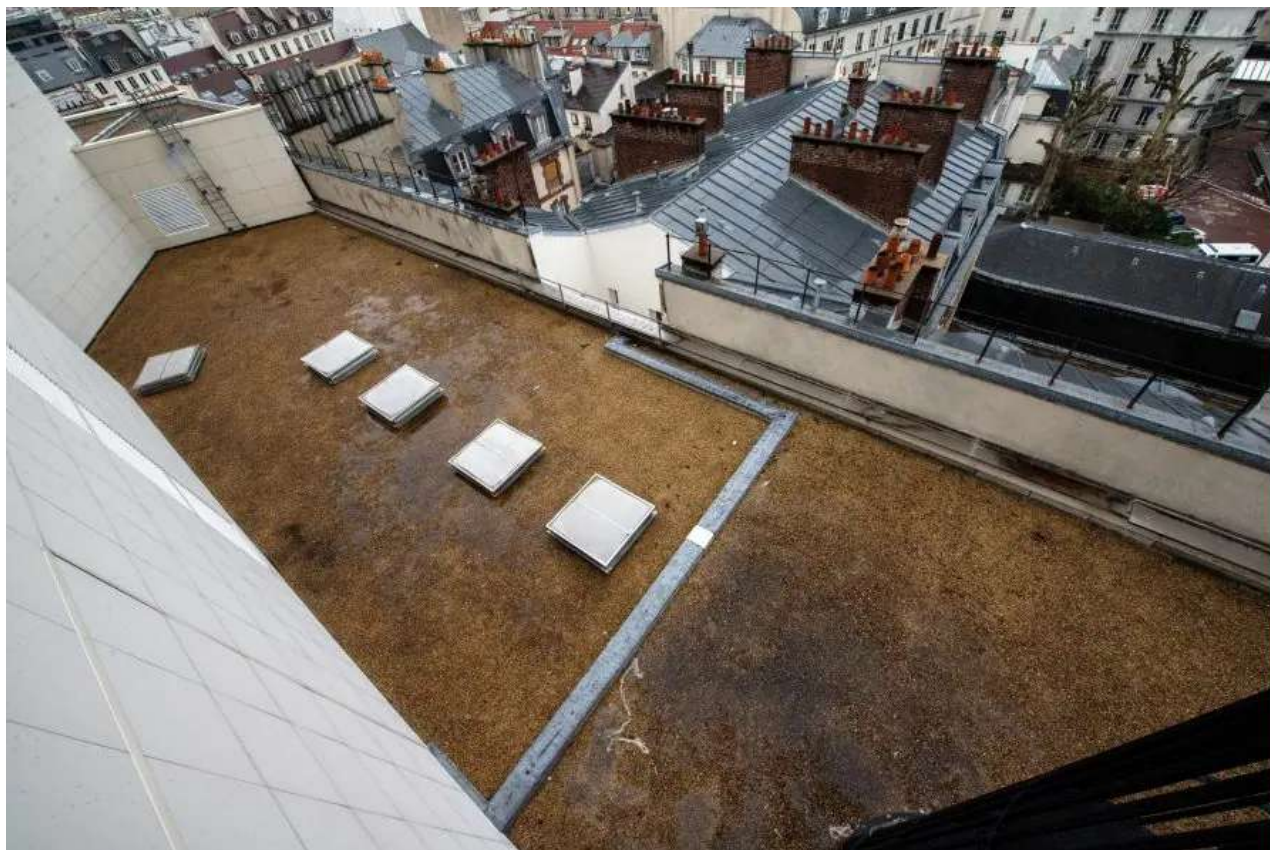
Urbanom poljoprivredom bave se brojne institucije i tvrtke i Pariz je već postao poznat po tome. Grad s nešto više od milijun stanovnika ima oko 1000 košnica koje se nalaze na krovovima opere, muzeja, hotela, crkve Notre-Dame te u Luksemburškom vrtu u kojem godišnje oko 200 Parižana pohađa pčelarski tečaj.

Na krovu novog, 6. paviljona pariškog sajma Parc des Expositoins nalazi se najveća urbana farma u Europi površine 14 000 četvornih metara, koju drži udruga Nature Urbaine. Povrće se uzgaja na 15 metara visine, na otvorenom, aeroponskom i hidroponskom tehnikom, bez upotrebe zemlje, a opskrbu biljaka hranjivim tvarima nadzire računalo. Uzgaja se više od trideset kultura voća i povrća za potrebe sajamskih restorana i hotela te za građane koji žive u susjedstvu sajma. Građani se ne uključuju samo kupnjom svježeg voća i povrća, nego imaju i mogućnost da uzgajaju svoje voće i povrće. U najam im se nudi 130 malih vrtnih parcela.

Preko natječaja Les Parisculteurs ostvareno je već oko 100 urbanih farmi. Jedna od njih je na krovu pariške opere Bastille. Smještena je na 4 terase, a posebnost je u tome da ima i visoki stup za uzgoj hmelja. Očekivana godišnja produkcija je 5 580 kilograma voća i povrća te 500 kilograma hmelja. Farma ima dva stalno zaposlena vrtlara, a planiraju uz farmu imati i craft pivovaru u kojoj će se od hmelja uzgojenog na krovu raditi pivo. Farma Opere Bastilla turistička je atrakcija, a drže i radionica kuhanja na kojima se koristi ovdje uzgojena hrana.

Položaj parcela na krovu opere Bastille uz Seinu/ Izvor: <https://www.parisculteurs.paris/fr>

Priprema terena na jednom od krovnih vrtova na Operi Bastille /Izvor: <https://www.parisculteurs.paris/fr>

Vrt u funkciji na krovu Opere Bastille Priprema terena na jednom od krovnih vrtova na Operi Bastille / Izvor: <https://www.parisculteurs.paris/fr>

Na krovnoj farmi Opere Bastille radi dvoje stalno zaposlenih / Izvor: <https://www.parisculteurs.paris/fr>

Piše: Snježana Ivić Gerovac

*** Ovaj tekst je dio novinarskog projekta 'Hrvatska može proizvesti dovoljno hrane za svoje potrebe: Istina ili mit?', a objavljen je uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije u sklopu projekta poticanja kvalitetnog novinarstva.**

Oznake: Parizprehrambena samodostatnosturbana poljoprivreda

@Copyright by Geromar 2013-2024 web by Gaja Gati